

તૃતીય વર્ષ બીએ

પ્રશ્નપત્ર ૬ : અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ

એકમ ૧ : સાંસ્કૃતિક પરિબળો અને યુગપ્રવાહો

- મધ્યકાલીન અને અર્વાચીન સાહિત્યનાં વ્યાવર્તક લક્ષણો
- સુધારક યુગનું સાહિત્ય તેનાં પ્રેરકબળો અને લક્ષણો
- પંડિત યુગનું સાહિત્ય તેનાં પ્રેરકબળો અને લક્ષણો
- ગાંધી યુગનું સાહિત્ય તેનાં પ્રેરકબળો અને લક્ષણો
- અનુગાંધી યુગનું સાહિત્ય તેનાં પ્રેરકબળો અને લક્ષણો
- આધુનિક યુગનું સાહિત્ય તેનાં પ્રેરકબળો અને લક્ષણો

એકમ ૨ : સાહિત્યકારોની સાહિત્યસેવાનો સમગ્રલક્ષી અભ્યાસ

- (૧) નર્મદ (૨) ગોવર્ધનરામ (૩) ક.મા. મુનશી (૪) સુન્દરમ (૫) ઉમાશંકર જોશી (૬) ઝવેરચંદ મેઘાણી (૭) દર્શક (૮) પન્નાલાલ પટેલ (૯) રાજેન્દ્ર શાહ (૧૦) સુરેશ જોષી

એકમ ૩ : સાહિત્ય કૃતિઓનું મૂલ્યાંકન

- (૧) મિથ્યાભિમાન (૨) કરાણઘેલો (૩) ભદ્રંભદ્ર (૪) પૂર્વાલાપ (૫) કલાપીનો કેકારવ (૬) જ્યા જ્યંત (૭) સત્યના પ્રયોગો (૮) દિવ્યચક્ષુ (૯) તાણખામંડળ -૧ (૧૦) શેષનાં કાવ્યો (૧૧) આગગાડી (૧૨) દરિયાલાલ (૧૩) જનમટીપ (૧૪) બારી બહાર (૧૫) છંદોલય (૧૬) તૃણનો ગ્રહ (૧૭) માધવ ક્યાંય નથી (૧૮) દૂરના એ સૂર (૧૯) બાહુક (૨૦) અશ્વત્થામા (૨૧) આકાર (૨૨) અમૃતા (૨૩) અશ્રુવર (૨૪) અસૂર્યલોક (૨૫) મ્હારાં સોનેટ

એકમ ૪ : સાહિત્ય-સ્વરૂપોની વિકાસરેખા

- (૧) નવલકથા (૨) નાટક (૩) ટૂંકીવાર્તા (૪) નિબંધ (૫) સોનેટ

એકમ ૫ : ટૂંકા પ્રશ્નો

એકમ ૧થી ૪ને આવરી લેતા ટૂંકા પ્રશ્નો ઉપરાંત આપણું વિવેચન સાહિત્ય, ચરિત્ર સાહિત્ય, હાસ્ય સાહિત્ય, અનુવાદ પ્રવૃત્તિ અને સાહિત્યિક સંસ્થાઓ તથા સાહિત્યિક સામયિકો વિશે ટૂંકા પ્રશ્નો પૂછવા.

સંદર્ભગ્રંથો

૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (ભાગ ૩ થી ૬) ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (સી. જમનાદાસની કંપની)

૩. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિવેદી(આદર્શ પ્રકાશન)
૪. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની રૂપરેખા (ભાગ ૧થી ૫) ધીરુભાઈ ઠાકર (ગૂર્જર પ્રકાશન)
૫. નોંધ : વાર્ષિક પરીક્ષામાં દરેક એકમમાંથી એક પ્રશ્ન પૂછવો
- જો એકમમાંથી પ્રશ્ન પુછાય એ જ એકમમાંથી તેનાં વિકલ્પો પૂછવાં.

પ્રશ્નપત્ર ૭ : એક ગ્રંથકારનો નિયત કૃતિઓને આધારે અભ્યાસ :

અ) મધ્યકાલીન ગ્રંથકાર - શામળ

- (૧) નંદબત્રીસી - સં. હસુ યાજ્ઞિક (આખી કૃતિ છે)
- (૨) મદન મોહના - સં. હરિવલ્લભ ભાયાણી (આખી કૃતિ છે)

પ્રશ્નપત્ર ૮ (અ) : બે પ્રશિષ્ટ કૃતિઓનો અભ્યાસ :

- (૧) વાંસલડી (દયારામના કાવ્યો) - સં. સુમન શાહ (આખી કૃતિ છે)
- (૨) માટીવટો - ડૉ. મણિલાલ હ. પટેલ (પસંદગીના નિબંધો છે)

‘માટીવટો’માંથી અભ્યાસનિયત નિબંધો :

- (૧) જી જી (૨) ફળીયું (૩) માટીનો સ્પર્શ જીજીનો સ્પર્શ (૪) દુઃખનું ઓસડ દહાડા (૫) સ્વચ્છતા ત્યાત્ર પ્રભુતા (૬) ધૂળિયા મલકની ગ્રાન્ટ શાળા (૭) અચરજ એટલો ડર (૮) ભૂખ્યું બાળપણ (૯) નાટકનો નેડો (૧૦) આણગમતો શિયાળો (૧૧) કોગાર્ક (૧૨) કાળવું બીકાળવું કલકતા (૧૩) દીઠી સાંતાલની નારી (૧૪) શાંતિનિકેતન: એકાકી પંખીનો અવાજ (૧૫) ભાદપદમાં એ તડકો બનીને આવશે (૧૬) સુવાણોજીવલ તડકો (૧૭) હિમોજીવલા રાત્રીઓ (૧૮) સવારે પંખીઓ

પ્રશ્નપત્ર ૯ : અપઠિત લેખન-પરિશીલન

- (૧) અર્થ વિસ્તાર (૨) અપઠિત કાવ્યની સમીક્ષા (૩) અપઠિત ગદ્યખંડનું વિવરણ (૪) સારાંશલેખન (૫) છંદ અને અલંકાર

૧ છંદ :

(અ) નીચેની સંજ્ઞાઓનો પરિચય :

લઘુ-ગુરુ, ગણ, ચરણ, સંધિ, આવૃત્ત અને અનાવૃત્ત યતિ, યતિભંગ, શ્રુતિભંગ, શ્લોકભંગ, રૂપમેળ, માત્રામેળ, સંખ્યામેળ, ખંડ, અખંડ, અને સખંડ, છંદ- મિશ્રણ.

(બ) નીચેના છંદોનો અભ્યાસ

(૧) અનુષ્ટુપ

(૨) અખંડ રૂપમેળ ઈન્દ્રવજ્રા, ઉપેન્દ્રવજ્રા, દ્રુતવિલંબિત, તોટક, ભુજંગી, વસંતતિલકા, પૃથ્વી, અભ્યસ્તપૃથ્વી, પૃથ્વીતિલક.

(૩) સખંડ રૂપમેળ : શાલિની, માલિની, મંદાકાન્તા, હરિણી, શિખરિણી, ખંડશિખરિણી, શાદૂલવિકીડિત, સ્ત્રગ્ધરા.

(૪) સંખ્યામેળ : મનહર

(૫) માત્રામેળ : ચોપાઈ, કટાવ, રોળા, દોહરો, સોરઠો, હરિગીત, વિષમ્ (ખંડ અને પરંપરિત), સવૈયા, જૂલાણા, પરંપરિત જૂલાણા, ગુલબંકી.

(૬) આગન્તુક છંદો : અંજની, અભંગ

૨. અલંકારો :

(૧) શબ્દાલંકાર : વાર્ણાનુપ્રાસ, શબ્દાનુપ્રાસ

અર્થાલંકાર : ઉપમા, રૂપક, ઉત્પ્રેક્ષા, સસંદેહ, વ્યતિરેક, દષ્ટાંત, શ્લેષ, અપ્રસ્તુત પ્રશંસા, વિષમ, અતિશયોક્તિ, સ્વભાવોક્તિ, અર્થાન્તરન્યાસ, વ્યાજસ્તુતિ, સજ્જવારોપાણ.

પ્રશ્નપત્ર ૧૦ : સાહિત્ય મીમાંસા

એકમ ૧ : સાહિત્યનું સ્વરૂપ

- કલાની વિભાવના
- લલિત અને લલિતેતર કલાઓ
- કાવ્યના પ્રકાર (ધ્વનિકાવ્ય, મધ્યમકાવ્ય, ચિત્રકાવ્ય)
- લલિત અને લલિતેતર સાહિત્ય-કાવ્યની વ્યાખ્યા-કાવ્યના હેતુ
- કાવ્ય પ્રયોજન
- સાહિત્ય સ્વરૂપોનાં લક્ષણો - ટૂંકીવાર્તા, નવલકથા, ખંડકાવ્ય, સોનેટ
- સાહિત્ય અને સમાજ

એકમ ૨ : સાહિત્યનાં ઘટકતત્ત્વો

- સાહિત્ય ભાષા અને વ્યવહાર ભાષા
- શબ્દનું સ્વરૂપ (વાર્ણ, લય, અર્થ)
- શબ્દશક્તિ (અભિધા, લક્ષણા, વ્યંજના)

- છંદ અને અલંકાર - કલ્પન, પ્રતીક, પુરાકલ્પન, શૈલી
- સાહિત્ય અને શીલ
- સાહિત્યમાં પરંપરા અને પ્રયોગો
- ધ્વનિ (વસ્તુધ્વનિ, અલંકાર ધ્વનિ, રસધ્વનિ)

એકમ ૩ : રસ અને વિવેચન

- રસ: સ્થાયીભાવ, સંચારીભાવ, અનુભાવ, રસાભાસ, ભાવાભાસ
- રસનિષ્પત્તિની પ્રક્રિયા અંગેના વાદો - સાધારણીકરણ
- સાહિત્યનું વિવેચન, વિવેચનની પ્રવૃત્તિ, વિવેચકની સજ્જતા
- વિવેચનનું પ્રયોજન, વિવેચનના પ્રકાર

એકમ ૪ : સાહિત્યનું પ્રયોજન અને ભાવના

- સાહિત્યનાં પ્રયોજનો- સર્જન અને ભાવન
- અભિવ્યક્તિ અને પ્રત્યાયન- સાહિત્યમાં સુરુચી
- કાવ્યનું સત્ય- કાવ્યમાં તરંગ અને કલ્પના
- કલા અને નીતિ - સાહિત્યમાં ક્લાસિક, રોમેન્ટિક અને વાસ્તવવાદી વલાણો

એકમ ૫ : ટૂંકા પ્રશ્નો (એકમ ૧ થી ૪ ને આધારે ટૂંકા પ્રશ્નો પૂછવા)

નોંધ :- વાર્ષિક પરીક્ષામાં દરેક એકમમાંથી એક પ્રશ્ન પૂછવો

- જે એકમમાંથી પ્રશ્ન પૂછાય એ જ એકમમાંથી તેનાં વિકલ્પો પૂછવાં.

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ભારતીય સાહિત્ય વિચાર મંજૂષા ખંડ-૧ અને ૨, ડૉ. રમેશ સું. બેટાઈ અને ડૉ. નારાયણ મ. કંસારા (યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ)
૨. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો : મૂળ લેખક : એબર કોમ્બી (અનુ. નગીનદાસ પારેખ)
૩. સાહિત્ય મીમાંસા : સંપાદક વિ.ર. ત્રિવેદી અને જી. ત્રિ. પરીખ
૪. સાહિત્યનો સ્વાધ્યાય : વિ. મ. ભટ્ટ
૫. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો - ડૉ. ભૂષેન્દ્ર આર. મિસ્ત્રી અને બીજા (સી. જમનાદાસની કંપની)
૬. સાહિત્ય સિદ્ધાંતો : ડૉ. રામચંદ્ર ના. પંડ્યા અને બીજા (અનડા પ્રકાશન સાથે)
૭. સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો : મણિલાલ હ. પટેલ અને બીજા (પાર્શ્વ)

પ્રશ્નપત્ર ૧૧ : ભાષાશાસ્ત્ર અને વ્યાકરણ

એકમ ૧ : ભાષાનો સામાન્ય પરિચય

- 'ભાષા' શબ્દના વિવિધ અર્થો અને વ્યાખ્યાઓ
- ભાષા અને માનવસમાજ
- ભાષાના વિવિધ કાર્યો
- ભાષા અને વાણી
- ઉચ્ચારણ અને લેખન
- ભાષા અને બોલી
- ગુજરાતની મુખ્ય ચાર પ્રાદેશિક બોલીની લાક્ષણિકતાઓ (સૂરતી, ચરોતરી, પટ્ટણી, સોરઠી)

એકમ ૨ : ગુજરાતી ભાષાનો વિકાસ

- ભારતીય આર્ય ભાષાથી અપભ્રંશ સુધીના અવાંતર તબક્કાઓનું પરિચય (સંદર્ભ ગ્રંથ પ્રકરણ-૪)
- અપભ્રંશથી માંડીને અર્વાચીન ગુજરાતી સુધીનો વિકાસ (સંદર્ભ ગ્રંથ પ્રકરણ-૫)
- ગુજરાતીના શબ્દ ભંડોળમાં પરિવર્તન
- ગુજરાતીના વ્યાકરણમાં પરિવર્તનો
- ત્રણ ધ્વનિ પરિવર્તનો - (અ) સંવૃત અને વિવૃત 'એ' અને 'ઓ'
(બ) સંયુક્ત વ્યંજનનો લોપ પૂર્વસ્વરનું દીર્ઘ થવું
(ક) ધ્વનિ પરિવર્તનોને આધારે શબ્દ વ્યુત્પત્તિ

એકમ ૩ : ઉચ્ચારણ પ્રક્રિયા અને ધ્વનિતંત્ર

- ઉચ્ચારણ પ્રક્રિયા વિશે પરિચય
- ભાષાના ધ્વનિઓ કે ધ્વનિઘટકો
- માન્ય ગુજરાતીના સ્વરો
- માન્ય ગુજરાતીના સ્પર્શ વ્યંજનો
- માન્ય ગુજરાતીના સંઘર્ષી વ્યંજનો
- માન્ય ગુજરાતીના પાશ્ચિક અને પ્રકંઠીઓ
- માન્ય ગુજરાતીના અનુનાસિકો
- માન્ય ગુજરાતીના અર્ધ સ્વરો

એકમ ૪ : વ્યાકરણ

- પૂર્વપ્રત્યયો અને પરપ્રત્યયો
- દ્વિરુક્ત પ્રયોગો
- સમાસ
- લિંગ અને વચન
- અનુગો અને નામયોગી
- વિશેષણ, ક્રિયા વિશેષણ અને નિપાતો
- કાળ અને અર્થનો પરિચય
- કર્તરિ, કર્મણિ અને ભાવે પ્રયોગો

એકમ ૫ : ટૂંકા પ્રશ્નો (એકમ ૧થી ૪ને આધારે ટૂંકા પ્રશ્નો પૂછવા)

નોંધ :- વાર્ષિક પરીક્ષામાં દરેક એકમમાંથી એક પ્રશ્ન પૂછવો

- જો એકમમાંથી પ્રશ્ન પૂછાય એ જ એકમમાંથી તેના વિકલ્પો પૂછવા.

સંદર્ભગ્રંથ : “ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ” લેખક : જયંત કોઠારી, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય

स्नातक तृतीय वर्ष (हिन्दी साहित्य)
प्रश्नपत्र ६ : प्राचीन एवं मध्यकालीन हिन्दी काव्य

पाठ्यक्रम :

- (क) 'कबीर' - संपादक हजारीप्रसाद द्विवेदी
दोहा- पद सं. - १६० से २०९ तक (कुल ५० पद/दोहे)
- (ख) 'कवितावली' - तुलसीदास
- (ग) घनानंद - कवित्त - सं. - डॉ. विश्वनाथ प्रसाद मिश्र
- (घ) द्रुतपाठ: द्रुतपाठ के लिए निम्नलिखित कवियों का अध्ययन
अमीर खुसरो, विद्यापति, जायसी, मीरा, भूषण, रसखान।

संदर्भ ग्रंथ :

- मध्यकालीन काव्य - कुमार एवं श्रीवास्तव
- मध्यकालीन हिन्दी काव्य- डॉ. दिलीप मेहरा
- कबीर मिमांसा - डॉय रामचंद्र तिवारी
- हिन्दी साहित्य का इतिहास - आचार्य रामचंद्र शुक्ल
- रीतिकालीन कवियों की प्रेम-व्यंजना - डॉ. बच्चन सिंह
- रीतिकाव्य की भूमिका - डॉ. नगेन्द्र
- अथातो सौंदर्य जिज्ञासा - रमेश कुंतल मेघ
- मध्ययुगीन भक्तिकाव्य के विचार पक्ष का आलोचनात्मक अनुशीलन - डॉ. शिवप्रसाद शुक्ल

प्रश्नपत्र का प्रारूप

प्र.१ संदर्भ सहित व्याख्या :

- क) प्रथम पाठ्य पुस्तक में से एक व्याख्या - (विकल्प सहित)
ख) द्वितीय पाठ्य पुस्तक में से एक व्याख्या - (विकल्प सहित)
ग) तृतीय पाठ्य पुस्तक में से एक व्याख्या - (विकल्प सहित)

प्र.२ प्रथम पाठ्य पुस्तक में से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)

प्र.३ द्वितीय पाठ्य पुस्तक में से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)

प्र.४ तृतीय पाठ्य पुस्तक में से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)

प्र.५ द्रुतपाठ हेतु निर्धारित कवियों में से दो लघुत्तरी प्रश्न - (विकल्प सहित)

प्र.६ वस्तुनिष्ठ/अति लघुत्तरी प्रश्न (पूरे पाठ्यक्रम में से)

(१७ में से १५ के जवाब लिखने हैं।)

- ३ संदर्भ व्याख्या (विकल्प सहित)
- ३ आलोचनात्मक प्रश्न (विकल्प सहित)
- २ लघुत्तरी प्रश्न (विकल्प सहित)
- २० वस्तुनिष्ठ प्रश्न

स्नातक तृतीय वर्ष (हिन्दी साहित्य)
प्रश्नपत्र ७ : हिन्दी नाट्य साहित्य

पाठ्यक्रम :

- (क) 'चरणदास चोर' - हबीब तनवीर
- (ख) 'अंधेर नगरी' - भारतेन्दु हरिचंद्र
- (ग) 'पाँच पर्दे' - सं. मोहन राकेश
- (घ) द्रुतपाठ : द्रुतपाठ के लिए निम्नलिखित रचनाकारों का अध्ययन -
जयशंकर प्रसाद - 'ध्रुवस्वामिनी'
मोहन राकेश - 'आधे-अधूरे'
नाटककार धर्मवीर मारली - 'अंधायुग'
जगदीशचंद्र माथुर - 'कोणार्क'
रामकुमार वर्मा - 'दीपदान'
लक्ष्मीनारायणलाल - 'मि. अभिमन्यु'

संदर्भ ग्रंथ :

- समकालीन नाटक और रंगमंच - डॉ. सनतकुमार व्यास
- आधुनिक हिन्दी नाटक - डॉ. बच्चन सिंह
- भारतेन्दु युग के नाटकों की शिल्प विधि - शांति मलिक
- लक्ष्मीनारायण लाल नाट्य साहित्य - करुणा शर्मा
- समकालीन नाटक एवं नाटककार - डॉ. दिनेशचन्द्र वर्मा
- आधुनिक हिन्दी गद्य साहित्य - डॉ. रामचंद्र तिवारी
- नाटककार लक्ष्मीनारायण लाल - डॉ. नरनारायण राय
- रंग हबीब सं. - प्रतिभा अग्रवाल
- भारतीय नाट्य परंपरा और रंगभूमि - डॉ. मोहन भारद्वाज
- भारतेन्दु का नाट्य साहित्य - डॉ. वीरेन्द्रकुमार शुक्ल
- हिन्दी नाटकों में प्रयोग तत्त्व - पांडेय विनयभूषण
- जयशंकर प्रसाद के नाटकों का शास्त्रीय अध्ययन - डॉ. जगन्नाथ प्रसाद शर्मा

प्रश्नपत्र का प्रारूप

प्र.१ संदर्भ सहित व्याख्या :

- क) प्रथम पाठ्य पुस्तक में से एक व्याख्या - (विकल्प सहित)
- ख) द्वितीय पाठ्य पुस्तक में से एक व्याख्या - (विकल्प सहित)
- ग) तृतीय पाठ्य पुस्तक में से एक व्याख्या - (विकल्प सहित)

प्र.२ प्रथम पाठ्य पुस्तक में से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)

प्र.३ द्वितीय पाठ्य पुस्तक में से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)

प्र.४ तृतीय पाठ्य पुस्तक में से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)

प्र.५ द्रुतपाठ हेतु निर्धारित कवियों में से दो लघुत्तरी प्रश्न - (विकल्प सहित)

प्र.६ वस्तुनिष्ठ/अति लघुत्तरी प्रश्न (पूरे पाठ्यक्रम में से)
(१७ में से १५ के जवाब लिखने हैं।)

- ० ३ संदर्भ व्याख्या (विकल्प सहित)
- ० ३ आलोचनात्मक प्रश्न (विकल्प सहित)
- ० २ लघुत्तरी प्रश्न (विकल्प सहित)
- ० २० वस्तुनिष्ठ प्रश्न

स्नातक तृतीय वर्ष (हिन्दी साहित्य)

प्रश्नपत्र ८ : हिन्दी निबंध तथा अन्य गद्य विधाएँ

पाठ्यक्रम :

- (क) 'ठिठुरता हुआ गणतंत्र' - हरिशंकर परसाई, राजकमल प्र. प्रा. लि.
- (ख) 'प्रकीर्णिका' बालकृष्ण राव, श्रीराम शर्मा राजकमल प्रकाशन प्रा. लि., नई दिल्ली
- (ग) हिन्दी की अन्य गद्य-विधाओं का विकास (कहानी, उपन्यास, निबन्ध, रेखाचित्र, जीवनी, आत्मकथा, संस्मरण, हास्य-व्यंग्य)

संदर्भग्रंथ :

- ० साहित्य में गद्य की नई विधाएँ - डॉ. कैलाशचंद्र भाटिया
- ० कथा विवेचना और गद्य - शिल्प - डॉ. रामविलास शर्मा
- ० हिन्दी निबंधों का शैलीगत अध्ययन- डॉ. मू. व. सहा बंधो पुस्तक संस्थान - कानपुर
- ० हिन्दी गद्य विधाएँ - डॉ. बैजनाथ सिंहल
- ० समीक्षात्मक निबंध - डॉ. विजयेन्द्र स्नातक
- ० आंखन देखी - हरिशंकर परसाई : व्यक्तित्व कृतित्व - डॉ. कमला प्रसाद

प्रश्नपत्र का प्रारूप

प्र.१ संदर्भ सहित व्याख्या :

- क) प्रथम पाठ्य पुस्तक में से एक व्याख्या - (विकल्प सहित)
- ख) द्वितीय पाठ्य पुस्तक में से एक व्याख्या - (विकल्प सहित)

- प्र.२ प्रथम पाठ्य पुस्तक में से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)
- प्र.३ द्वितीय पाठ्य पुस्तक में से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)
- प्र.४ हिन्दी गद्य विधाओं में से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)
- प्र.५ लघुत्तरी प्रश्न: दो लघुत्तरी प्रश्न विकल्प साहित्य - (विकल्प सहित)
- प्र.६ अति लघुत्तरी/वस्तुनिष्ठ प्रश्न (पूरे पाठ्यक्रम में से)
(१८ में से १६ के जवाब लिखने हैं।)
- ० ३ संदर्भ व्याख्या (विकल्प सहित)
- ० ३ आलोचनात्मक प्रश्न (विकल्प सहित)
- ० २ लघुत्तरी प्रश्न (विकल्प सहित)
- ० २० वस्तुनिष्ठ प्रश्न

स्नातक तृतीय वर्ष (हिन्दी साहित्य) प्रश्नपत्र ९ : हिन्दी भाषा एवं व्याकरण

हिन्दी भाषा :

(क) हिन्दी भाषा का इतिहास :

- हिन्दी भाषा का इतिहास, स्वरूप और लक्षण, खड़ी बोली का उद्भव और विकास, हिन्दी की उपभाषाएँ और बोलियाँ, हिन्दी का शब्द भंडार, हिन्दी की स्वनिम-व्यवस्था-खंड्य-खंड्येर, ध्वनि-परिवर्तन के कारण, अर्थ-परिवर्तन के कारण और दिशाएँ, देवनागरी लिपि का विकास, देवनागरी लिपि की विशेषताएँ, हिन्दी भाषा का मानकीकरण और आधुनिकीकरण

(ख) हिन्दी व्याकरण :

- हिन्दी वर्णों का वर्गीकरण, संज्ञा, सर्वनाम, विशेषण, क्रिया, अव्यय उसकी परिभाषा और उसके भेद, वचन, लिंग, कारक, विभक्ति, कृदन्त, उपसर्ग, प्रत्यय, समास

संदर्भग्रंथ :

- ० आधुनिक हिन्दी व्याकरण और रचना - वासु देवनंदन प्रसाद
- ० हिन्दी व्याकरण - पं. कामता प्रसाद गुरु
- ० हिन्दी भाषा - भोलानाथ तिवारी

- हिन्दी भाषा उद्भव और विकास - उदयनारायण तिवारी
- हिन्दी भाषा और लिपि का ऐतिहासिक विकास - सत्यनारायण त्रिपाठी
- हिन्दी भाषा का इतिहास - धीरेन्द्र वर्मा ।

प्रश्नपत्र का प्रारूप

- प्र.१ हिन्दी भाषा से संबंधित एक आलोचनात्मक प्रश्न (विकल्प सहित)
- प्र.२ हिन्दी भाषा से संबंधित एक आलोचनात्मक प्रश्न (विकल्प सहित)
- प्र.३ हिन्दी व्याकरण से संबंधित एक आलोचनात्मक प्रश्न (विकल्प सहित)
- प्र.४ हिन्दी व्याकरण से संबंधित एक आलोचनात्मक प्रश्न (विकल्प सहित)
- प्र.५ लघुत्तरी प्रश्न :
- (क) हिन्दी भाषा से संबंधित एक लघुत्तरी प्रश्न - (विकल्प सहित)
- (ख) हिन्दी व्याकरण से संबंधित एक लघुत्तरी प्रश्न - (विकल्प सहित)
- प्र.६ अति लघुत्तरी प्रश्न (पूरे पाठ्यक्रम में से)
(१८ में से १६ के जवाब लिखने हैं ।)
- ४ आलोचनात्मक प्रश्न (विकल्प सहित)
 - २ लघुत्तरी प्रश्न (विकल्प सहित)
 - २० वस्तुनिष्ठ प्रश्न

स्नातक तृतीय वर्ष (हिन्दी साहित्य)

प्रश्नपत्र १० : भारतीय एवं पाश्चात्य साहित्य सिद्धांत और हिन्दी आलोचना

(क) भारतीय साहित्य - सिद्धांत :

- काव्य लक्षण, काव्य हेतु, काव्य प्रयोजन, काव्य के प्रकार ।
- शब्द शक्ति, काव्य गुण, काव्य दोष (श्रुति कटुत्व, अश्लीलत्व, ग्राम्यत्व, न्यूनपदत्व, अधिक पदत्व, दुष्क्रमत्व, अक्रमत्व, क्रमभंग, पुनरुक्ति, क्लिष्टत्व) ।
- रस, अलंकार, रीति, ध्वनि, वक्रोक्ति और औचित्य - सिद्धांतों का सामान्य परिचय ।
- १० प्रमुख काव्यालंकार-उपमा, उत्प्रेक्षा, भ्रांतिमान, संदेह, श्लेष, यमक, वक्रोक्ति, विभावना, अप्रस्तु प्रशंसा, अन्योक्ति ।
- १० प्रमुख छंद- पीयूषवर्षा, बरवै, मनहरण, कुंडलिया, इंद्रवज्रा, वंशस्थ, भुजंग प्रयात, उपेन्द्र वज्रा, सार, वसंततिलका ।

(ख) पाश्चात्य काव्य - सिद्धांत :

- प्लेटो के साहित्य-सिद्धांत: अनुकरण, प्लेटो की साहित्य-दृष्टि, अरस्तू का विरेचन सिद्धांत और त्रासदी, लॉजाइनस: उदात्त की अवधारणा, वड्सवर्थ : काव्य अवधारणा, टी.एस. इलियट : परंपरा संबंधी सिद्धांत, कॉलरिज: कल्पना सिद्धांत। आभिजात्यवाद, स्वच्छंदतावाद, यथार्थवाद, आदर्शवाद, बिम्ब, प्रतीक, मिथक।

(ग) प्रमुख हिन्दी आलोचक :

- आचार्य रामचंद्र शुक्ल, हजारी प्रसाद द्विवेदी, नंददुलारे वाजपेयी, डॉ. नगेन्द्र, नामवर सिंह, डॉ. शिवकुमार मिश्र।

संदर्भग्रंथ :

- भारतीय काव्य शास्त्र - भगीरथ मिश्र
- साहित्यलोचन- डॉ. श्यामसुंदरलाल
- काव्यांग कौमुदी - डॉ. विश्वनाथ प्रसाद
- भारतीय एवं पाश्चात्य काव्य शास्त्र - डॉ. सत्यदेव चौधरी
- काव्य के रूप - बाबू गुलाबराय
- काव्य-प्रदीप - रामबिहारी शुक्ल
- काव्य-परिचय - राजेन्द्रप्रसाद श्रीवास्तव
- पाश्चात्य काव्य शास्त्र के सिद्धांत -डॉ. शांति स्वरुप गुप्त।
- साहित्य शास्त्र - डॉ. ओमप्रकाश गुप्त।
- हिन्दी आलोचना - विश्वनाथ त्रिपाठी, राजकमल प्र. दिव्ही
- हिन्दी आलोचना का विकास - नंद किशोर नवल।

प्रश्नपत्र का प्रारूप :

- प्र.१ भारतीय साहित्य सिद्धांत से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)
- प्र.२ पाश्चात्य साहित्य सिद्धांत से एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)
- प्र.३ प्रमुख हिन्दी आलोचकों से संबंधित एक आलोचनात्मक प्रश्न - (विकल्प सहित)
- प्र.४ लघुत्तरी प्रश्न :
 - (क) भारतीय काव्य - सिद्धांत से (विकल्प सहित)
 - (ख) पाश्चात्य साहित्य सिद्धांत से (विकल्प सहित)
 - (ग) आलोचकों में से (विकल्प सहित)।
- प्र.५ अतिलघुत्तरी/वस्तुनिष्ठ (प्रश्न पूरे पाठ्यक्रम से)

(१८ में से १६ के उत्तर देने हैं।)

 - ३ आलोचनात्मक प्रश्न (विकल्प सहित)
 - २ लघुत्तरी प्रश्न (विकल्प सहित)
 - १९ वस्तुनिष्ठ प्रश्न

स्नातक तृतीय वर्ष (हिन्दी साहित्य)

प्रश्नपत्र ११ : हिन्दी पत्रकारिता

(क) पत्रकारिता का इतिहास और सिद्धांत :

- पत्रकारिता का स्वरूप और प्रमुख प्रकार, भारत में पत्रकारिता का आरंभ, हिन्दी पत्रकारिता का उद्भव और विकास, समाचार पत्रकारिता के मूल तत्व- समाचार संकलन तथा लेखन के मुख्य आयाम, सम्पादन-कला, समाचार पत्रों के विभिन्न स्तंभों की योजना, दृश्य-श्राव्य माध्यम, समाचार के विभिन्न स्रोत, संवाददाता की अहर्ता, श्रेणी एवं कार्य पद्धति, पत्रकारिता से संबंधित लेखन-संपादकीय, फीचर, रिपोर्टाज, साक्षात्कार आदि की प्रविधि और व्यवहार, इलेक्ट्रॉनिक मीडिया की पत्रकारिता-रेडियो, टी.वी., वीडियो, केबल, मल्टी मीडिया और इंटरनेट की पत्रकारिता ।

मुद्रण पत्रकारिता और मुद्रण कला, प्रूफ शोधन, ले-आउट तथा पृष्ठ-सज्जा ।

पत्रकारिता का प्रबंधन-प्रशासनिक व्यवस्था, बिक्री तथा वितरण-व्यवस्था ।

विज्ञापन के लाभ तथा हानि ।

(ख) पारिभाषिक शब्दावली :

संदर्भग्रंथ :

- पत्रकारिता : विविध विधाएँ - डॉ. राजकुमारी रानी, जयभारती प्र. इलाहाबाद
- समाचार पत्र प्रबंधन - डॉ. गुलाब कोठारी - राधाकृष्ण प्र. दिल्ली
- समाचार संपादन - कमलदीक्षित, महेश दर्पण- राधाकृष्ण प्र. दिल्ली
- कुटिर लेखन : स्वरूप और शिल्प - डॉ. मनोहर प्रभाकर - राधाकृष्ण प्र. दिल्ली
- मीडिया और बाजारवाद - संपादक - रामशरण जोशी, राधाकृष्ण प्र. दिल्ली

प्रश्नपत्र का प्रारूप :

प्र.१ आलोचनात्मक प्रश्न	(विकल्प सहित)
प्र.२ आलोचनात्मक प्रश्न	(विकल्प सहित)
प्र.३ आलोचनात्मक प्रश्न	(विकल्प सहित)
प्र.४ आलोचनात्मक प्रश्न	(विकल्प सहित)
प्र.५ लघुत्तरी प्रश्न : दो लघुत्तरी प्रश्न	(विकल्प सहित)
प्र.६ पारिभाषिक शब्द (२० में से १६ लिखने हैं)	
○ ४ आलोचनात्मक प्रश्न (विकल्प सहित)	
○ २ लघुत्तरी प्रश्न (विकल्प सहित)	
○ २० वस्तुनिष्ठ प्रश्न	

TY BA

ENGLISH LITERATURE

Paper VI - Elizabethan Age to Neo-Classical Age

History of English Literature from 1550 to 1750 (Topics to be decided)

Literary works to be studied :

1. **A Midsummer Night's Dream** by William Shakespeare
2. **Gulliver's Travels** by Jonathan Swift (Part I & II)

Paper VII - Romantic Age to Victorian Age

History of English Literature from 1750 to 1900 (Topics to be decided)

Literary works to be studied :

1. **Poems** by John Keats (To be selected by the concerned teachers)
2. **Mourning Becomes Electra** by Eugene O'Neil

Paper VIII - Modern Age

History of English Literature from 1914 to 2000 (Topics to be decided)

Literary works to be studied :

1. **Poems** by Philip Larkin (To be selected by the concerned teachers)
2. **Waiting for Godot** by Samuel Beckett

Paper IX - Literature in Translation

Literary works to be studied :

1. **I Won't Let You Go** by Rabindranath Tagore (To be selected by the concerned teachers)
2. **The Promised Hand** by Ashok Meghani (Translation of **Vevishal** by Zaverchand Meghani)
3. **Shakuntala** by Kalidas

Paper X - Criticism

1. **An Introduction to the Study of Literature** by W H Hudson (Chapters I & VI)
2. **The Making of Literature** - R A Scott James (Critics to be decided by the concerned teachers)

Paper XI - Phonetics, Phonology and Practical Criticism

1. Phonetics
2. Literary Terms (20 terms to be selected by the concerned teachers)
3. Appreciation of Poetry & Prose
4. Writers, Works and Age (Short Questions to be asked)

English Compulsory

1. **Swami and his Friends** by RK Narayan
2. **An Anthology of Popular Essays and Poems** AG Xavier
3. Grammar Units 1 to 15 from Raymond & Murphy

તૃતીય વર્ષ બીએ - સંસ્કૃત

૪. તૃતીય વર્ષ બીએ (લીટરેચર)

પ્રશ્નપત્ર ૬

- (અ) વેદાન્તસાર
(બ) (૧) ઈશોપનિષદ
(૨) કેનોપનિષદ

પ્રશ્નપત્ર ૭

- (અ) તર્કસંગ્રહ
(બ) સાંગ્યકારિકા

પ્રશ્નપત્ર ૮

(અ) ભાષા વિજ્ઞાન

૧. ભાષાની પરિભાષા
૨. ભાષાનું વર્ગીકરણ (આકૃતિમૂલક અને પારિવારિક)
૩. સંસ્કૃત ધ્વનિઓનું વિશેષ સંદર્ભમાં માનવીય ધ્વનિયંત્ર
૪. ધ્વનિ પરિવર્તનનાં કારણો
૫. ધ્વનિ નિયમ (ચિમ, ગ્રાસમાન, વર્નર)
૬. અર્થ પરિવર્તનની દ્રિશા તથા કારણ
૭. વાક્યનું લક્ષણ તથા પ્રકારો
૮. ભારોપીય ભાષા પરિવારનો સામાન્ય અને સંક્ષિપ્ત પરિચય
૯. ભાષા તથા વાક્યમાં ભેદ
૧૦. ભાષા અને બોલીમાં અન્તર
૧૧. ભાષા વિજ્ઞાન : વ્યાખ્યા, કાર્યક્ષેત્ર, અભ્યાસનું મહત્વ
૧૨. ભાષા વિજ્ઞાનની અધ્યયન પદ્ધતિઓ
૧૩. ભાષાની ઉત્પત્તિ વિષયક મતો

(બ) વૈયાકરણ સિદ્ધાન્ત કીમુદ્રી - ભદ્રોજી દીક્ષિત
(કારક પ્રકરણ)

પ્રશ્નપત્ર ૯

(અ) ઋગ્વેદ અભિનવ વૈદિક પાઠાવલિ

સૂક્ત : અગ્નિ (૧.૧) इन्द्र (૨.૧૨)

પુરૂષ (૧૦.૧૦) હિરણ્યગર્ભ (૧૦.૧૨)

- नासदीय (१०.१२९) वाक् (१०.१२५)
 पर्जन्य (५.८३) पुरूरवा - उर्वशी (१०.९५)
 अक्ष (१०.३४) विश्वामित्र-नदी-संवाद (३.३३)

(अ) वैदिक साहित्य

१. वेद परिचय	८. ऋग्वेद कावीन समाज
२. ब्राह्मण साहित्य	९. वैदिक देवताओ
३. आरण्यक साहित्य	१०. वेदना भाष्यकारो
४. उपनिषद् साहित्य	११. ऋग्वेदनो क्रम
५. वेदांग परिचय	१२. ऋग्वेदनां संवाद सूक्तो
६. ऋग्वेदनो समय	१३. कठ, बृहदारण्यक, तैत्तिरीय
७. ऋग्वेद कावीन धर्म	उपनिषदोनो परिचय

प्रश्नपत्र १०

- (अ) (१) मनुस्मृति अध्याय -७
 (२) दशकुमारचरितम् - (उच्छवास-६): दण्डी
- (ब) (१) संस्कृत वाग् व्युत्पत्ति
 पत्रलेखन, निमंत्रण, समाचार, कथाओ, संवाद
- (२) पसंदगीना छंदो
 वसंततिलका, शिखरिणी, मंदाकान्ता, शार्दूल विकीर्णित, द्रुत विलंबित,
 अनुष्टुप, उपजति, अग्ररा, वंशस्थ, पृथ्वी, हरिणी अने शाखिनी.

प्रश्नपत्र ११

निबंध : (संस्कृत वाङ्मयने स्पर्शता विषयो)

१. ऋग्वेद कावीन संस्कृति
२. श्रीमद्भगवद्गीतानुं छवन
३. धर्मशास्त्रमां निरूपित समाज व्यवस्था
४. भारतीय दर्शन साहित्य
५. भारतीय दर्शनमां आत्मतत्त्व
६. आदिकाव्य रामायण
७. महाभारतमां निरूपित छवनमूल्यो
८. रामायण अने महाभारतनी संस्कृत साहित्य पर असर
९. संस्कृत नाटकनी उत्पत्ति
१०. संस्कृत नाटकोमां खास्य निरूपण

૧૧. સંસ્કૃત ગદ્ય સાહિત્ય
૧૨. સંસ્કૃત સાહિત્યમાં ઊર્મિકાવ્ય
૧૩. સંસ્કૃત સાહિત્યની ઐતિહાસિક કૃતિઓ
૧૪. કવિ કુલગુરુ કાલિદાસ
૧૫. સંસ્કૃત મહાકાવ્યનું સ્વરૂપ અને તેની પરંપરા
૧૬. પંચમહાકાવ્ય
૧૭. સંસ્કૃત સાહિત્યનાં એકાંકી રૂપકો
૧૮. સંસ્કૃત નાટકોમાં કરુણરસનું નિરૂપણ
૧૯. સંસ્કૃત સ્તોત્ર સાહિત્ય
૨૦. સંસ્કૃત મુક્તક સાહિત્ય
૨૧. સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્રના સંપ્રદાયો
૨૨. સંસ્કૃત સાહિત્યમાં ગુજરાતનું પ્રદાન
૨૩. સંસ્કૃત કવિત્રીઓ

TY BA ECONOMICS PAPER-VI MACRO ECONOMICS

1. MONEY
 - 1) Meaning of Money
 - 2) Definition of Money
 - 3) Importance of Money (Brief)
 - 4) Kinds of Money
2. INDEX NUMBER
 - 1) Meaning of Index Number
 - 2) Preparation of Index Number
 - 3) Uses of Index Number
 - 4) Limitations of Index Number
3. QUANTITY THEORY OF MONEY
 - 1) Fisher's Equation of Exchange
 - 2) Pigou's Equation of Cash - Balance
4. MODERN QUANTITY THEORY OF MONEY

Milton Friedman's Equation of Qty., Theory of Money.
5. CONSUMPTION FUNCTION
 - 1) Meaning of Consumption Function
 - 2) Average and Marginal Propensity to Consume
 - 3) Average and Marginal Propensity to Save
 - 4) Factors affecting Consumption - Function.
6. MULTIPLIER
 - 1) Meaning of Multiplier
 - 2) Leakages of Multiplier
7. INVESTMENT FUNCTION
 - 1) Marginal Efficiency of Capital
 - 2) Factors affecting Marginal Efficiency of Capital
 - 3) Principle of Accelerator
8. KEYNESIAN THEORY
 - 1) Keynesian theory of Income Determination
(Its Explanation with the help of 45° line and C+I curve)
 - 2) Effective Demand
9. NEO-KEYNESIAN THEORY OF RATE OF INTEREST

IS-LM Approach (Hicks, Henson approach)
10. INFLATION
 - 1) Concept of Inflation
 - 2) Types of Inflation
 - 3) Effects of Inflation
 - 4) Anti-Inflationary Policy
 - 5) Inflationary Gap

11. TRADE CYCLES

- 1) Meaning of Trade Cycle
- 2) Characteristics of Trade Cycles
- 3) Different Stages of Trade Cycles

12. (1) MONETARY AND FISCAL POLICY

- 1) Meaning of Monetary Policy - Objective of Monetary Policy
- 2) Limitations of Monetary Policy
- 3) Meaning, Objectives and Limitations of Fiscal Policy
- 4) Quatitative and Qualitative Measures of Credit Control by RBI

Reference Books

1) Economics	- P.A. Samuelson - 1958
McGraw Hill Book Company
INC New York
2) Macro Economics	- Dr. V.D. Shah
Sublime Publications - Jaipur
3) Macro Economics & Theory of Money	- R.V. Shashtri & Other
Popular Prakashan, Surat
4) Principles of Economics	- Dr. B.D. Parmar
Prof. M.D. Thakkar
C. Jamanadas Prakashan (Guj. Ed.)
5) Modern Economics-2	- Prof. Bababhai S. Patel
C. Jamanadas Prakashan (Guj. Ed.)
6) Principles of Economics	- Prin. R.C. Joshi
Popular Prakashan (Guj. Ed.)
7) Monetary Economics
& Public Finance	- Dr. Mahesh V. Joshi & Others
Anand Prakashan (Guj. Ed.)
8) Macro Economics	- M. L. Jhingan
Vikas Publishing House Pvt. Ltd.
New Delhi - Bombay
9) Macro Economics	- K.P.M. Sundaram
Sultan Chand & Co., New Delhi

TY BA ECONOMICS PAPER-VII
INTERNATIONAL TRADE AND PUBLIC FINANCE

1. Interegional Trade and International Trade - Meaning & Difference.
2. Classical Theory of International Trade.
3. Type of terms of trade and factors affecting terms of trade
4. Balance of Trade & Balance of Payment - meaning - causes of the disequilibrium in the balance of payment - Devaluation and adjustment in the balance of payment.
5. Exchange controls meaning objectives and method of exchange controls.
6. Exchange Rate purchasing power parity theory of exchange rate Demand and Supply theory of exchange rate.
7. International Monetary Fund (IMF) Objective and functions of IMF.
8. Difference between public finance and private finance.
Principal of maximum social welfare (advantages)
9. Deficit Finance - Meaning - Objectives- Conditions of Success and Limitations.
10. Tax-meaning-classification of tax & principles of taxes.
Taxable capacity -meaning - factors affecting taxable capacity.
11. Public expenditure - Reasons for its increase in recent years: Effects of public expenditure.
12. Public debt - Types of public debt, its merits and burden of public debt.

References

(१) आंतरराष्ट्रीय अर्थशास्त्र	प्रा. डी.टी. वाकडावाला
युनि. ग्रंथ निर्माण बोर्ड	- रमेश बी. शाह
(२) अर्थशास्त्र-२	प्रा. बी.एम. नाणियेरवाला
बी.एस. शाह प्रकाशन	- प्रा. छतेतु आर. जेधी
(३) अर्थशास्त्रना सिद्धांतो - २	प्रा. मिलन एस. शाह
अतुल प्रकाशन	- प्रा. पी.बी. त्रिवेदी
(४) आधुनिक अर्थशास्त्र-२	तृतीय वर्ष बी.ओ. नवा अल्पासकम प्रमाणे
प्रा. बजाभाई सो. पटेल
सी. जमनादास कंपनी	- प्रा. कार्तिकेय अ. लड्डे
(५) आधुनिक अर्थशास्त्र-३	तृतीय वर्ष बी.ओ.
प्रा. बजाभाई सो. पटेल
सी. जमनादास कंपनी	- प्रा. कार्तिकेय अ. लड्डे

TY BA ECONOMICS PAPER-VIII

ECONOMIC PROBLEMS OF INDIA

1. Unemployment
 - Meaning of unemployment
 - Nature of unemployment
 - Causes of unemployment
 - Measures to remove unemployment
2. Public Sector
 - Meaning of public sector
 - Advantages and disadvantages of public sector
3. Price Trends in recent year (in brief)
 - Causes of price rise in India
 - Impact of price rise in India
 - Govt. measures to control price rise
4. Deficit Financing
 - Meaning of Deficit Financing
 - Effect of Deficit Financing on Indian economy
5. Foreign Trade
 - Trends in the Quantum of Foreign Trade
 - Direction and Composition in Foreign Trade
6. Export Promotion
 - Govt. Policy regarding export promotion
 - Import Liberalisation
7. New Industrial Policy
8. Industrial Disputes
 - Causes of Industrial disputes
 - Machinery for Settlement of Industrial Disputes
9. Industrial Disputes
 - Meaning of Planning
 - Objectives of Planning
 - Lesson from Planning
10. Current Five Year Plan

11. Role of Small Scale and Cottage Industries in Indian Economy
 - Importance of Small - Scale and Cottage Industries
 - Problems of Small Scale and Cottage Industries
 - Measures to Promote Small and Cottage Industries
12. Service Sector in India
 - Role of Transport, Tele - communication and energy sector in Industrial development in India.

Reference

1. Problems of Indian Economics Development
Prin. R.C. Joshi
New Popular Prakashan, Surat
2. Indian Economic since independence
Uma Kapila
Academic Foundation, Delhi - 110054
3. Indian Economy Problems of Development and Planning
A.N. Agrawal
Wishwa Prakashan New Delhi - 110002
4. Statistical Outline of India
Department of Economics and Statistics
Tata Services limited - Mumbai.
5. World Development Report
The World Bank
6. India
Ministry of Information and Broadcasting
Govt. of India - Delhi - 110001
7. Indian Industrial Economy
K.V. Sirayya & V.B.M. Das
S. Chand & Company Ltd., New Delhi - 110055
8. Indian Economy
Prin. Ruddar Datt & K.P.M. Sundharam
S. Chand & Company Ltd., New Delhi - 110055
૧૦. ભારતીય અર્થવ્યવસ્થા કા વિકાસ ઓર આયોજન - રુદ્ર દત્ત, એસ. ચાન્દ એન્ડ કંપની, નવી દિલ્હી
૧૧. ભારતના આર્થિક વિકાસની સમસ્યાઓ - પ્રિ. એ.આર. દેસાઈ, પ્રા. જી.સી. જોષી, ડૉ. ભારતીબેન પંચોલી વગેરે, ન્યુ પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત
૧૨. ભારતીય અર્થકારણનો પરિચય - પ્રિ. આર.સી. જોષી, પ્રિ. પી.એમ. ઉપાધ્યાય, પ્રા. જી.એન. દેસાઈ વગેરે

૧૩. આર્થિક વિકાસની સમસ્યાઓ - ડૉ. બી.ડી. પરમાર અને પ્રિ. એમ.વી. સાવલા, ડૉ. વિભા ભદ્ર, વગેરે, સી. જમનાદાસની કં., અમદાવાદ
૧૪. ભારતના આર્થિક વિકાસની સમસ્યાઓ - કુમાર પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૫. ભારતના આર્થિક વિકાસની સમસ્યાઓ - પ્રા.એચ.કે. ત્રિવેદી, બી.એમ. શાહ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૬. ઔદ્યોગિક અર્થશાસ્ત્ર, ન્યુ પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત
17. India Development Report, Indira Gandhi Institute of Development Research, New Delhi
18. Economic Surveys - Government of India, Ministry of Finance, Economic Division, New Delhi-110002
19. Indian Economy, S.K. Ray, Prentice Hall of India Private Ltd., New Delhi-110001

TY BA ECONOMICS PAPER - IX

ECONOMIC CO-OPERATION

1. Co-operation : Meaning-origin-and its development in various countries.
2. Characteristics of Co-operations.
3. Main Principles of Co-operation as a reformulated by ICA in 1994.
4. Similarities and Dissimilarities between :
 - (i) Co-operation and Capitalism
 - (ii) Co-operation and Socialism
 - (iii) Co-operation and Joint Stock Company
5. Types of Co-operative credit & non-credit society (in brief)
 - (i) Agricultural credit societies
 - (ii) Agricultural non-credit societies
 - (iii) Non-Agricultural credit societies
 - (iv) Non-Agricultural non-credit societies
6. Co-operative Farming : Meaning, Types & Merits and Demerits.
7. Importance of Co-operative movement in developing economy.
8. Co-operative consumers store-objective-problems and solutions.
9. Co-operative marketing societies objectives and functions, selling systems problems of co-operative marketing.

10. Co-operative Dairy Industry in India
11. Co-operative education and training-aims, various methods of co-operative education-organization of co-operative training.
12. Achievements and Limitations of co-operative movement in India.

Reference Books

1. Theory, History & Practice of Co-operation - Bedi R.D., R. Lal & Co., Meerut
2. The Theory of Co-operation - V. Sharda
Himalaya Pub. Co., Bombay
3. Fundamentals of Co-operation - D.R. Krishnaswamy
S. Chand & Co., Delhi
4. The theory & Practice of Co-operation - C.M. Chaudhry
Printwell, Jaipur
૫. ભારત મેં સહકારીતા - ડૉ. બી.એચ. માથુર
૬. સહકારીતા સિદ્ધાન્ત એવમ્ વ્યવહાર - ખીયા, માથુર અને ગેલ્લોત
નેશનલ પબ્લીશીંગ હાઉસ, જયપુર
૭. સહકાર ભાગ-૧ - શ્રીમતી બી.એચ. ઈલાવીયા
ગુજ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
અહમદાબાદ
૮. સહકાર-સિદ્ધાંતો અને વ્યવહાર - શીખ અને ગઢવી
અખિલ હિન્દ પ્રકાશન
અહમદાબાદ
૯. સહકાર - પરમાર, ઠક્કર અને ભટ્ટ
સી. જમનાદાસની કં.
અહમદાબાદ
૧૦. સહકારીતા-સિદ્ધાન્ત એવમ્ વ્યવહાર - ટી.એન. હજ્જેલા
એન. સી.સી.ટી., દિલ્હી
૧૧. Comparative Eco. System - W.N. Loucks
Harper India, Bombay
૧૨. Eco-Systems - Pillais Himalaya Pub. Co., Bombay
૧૩. આર્થિક પદ્ધતિઓ - બી.ડી. પરમાર
ગુજ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
અહમદાબાદ

૧૪. તુલનાત્મક અર્થપદ્ધતિ

- ડબલ્યુ.એન. લુક્સ
બિહાર હિન્દી ગ્રંથ અકાદમી
પટના

૧૫. આર્થિક પદ્ધતિઓ

- બી.સી. પટેલ
સી. જમનાદાસની કં.
અહમદાબાદ

૧૬. તુલનાત્મક આર્થિક પદ્ધતિઓ

- આર.કે. ગાંધી
ગુજ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
અહમદાબાદ

TY BA ECONOMICS PAPER - IX HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT

1. Mercantilism : Meaning causes of rise of mercantilism. Its salient features. Causes for the fall of mercantilism.
2. Physiocracy : Net Product Tableau Economique
3. Adam Smith : Division of labors. its merits demerits and limitations.
4. Malthusian theory of population.
5. J. S. Mill : Arguments in favour of classical economic thought.
6. Karl Mary : Labour value theory, Downfall of Capitalism. Causes responsible for its downfall.
7. General economic ideas of prof Alfred Marshall in brief.
8. Revolutionary thought of Lord J.M. Keynes against the classical economic thought.
9. Gandhiji's economic thoughts on mechanism trusteeship and village self sufficiency
10. Economic drain theory of Dadabhai Navroji
11. David Ricardo's rent theory
12. J.B. Say's Law of Market
13. Economic thoughts of Kautilya in brief

Reference Books

1. આર્થિક સિદ્ધાંતોનો ઇતિહાસ - અધ્વર્યુ શાસ્ત્રી
પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત
2. આર્થિક વિચારો કા ઇતિહાસ - એસ.સી. મિતલ
શ્રી અલ્મોડા બુક ડીપો,
અલ્મોડા અને આગ્રા
3. A History of Economics Doctrines - Gide & Rist
George Harrop & Co., London
4. Ten Great Economists - Schumpeter J.A.
Oxford University Press
New York
5. Economics of Village Industries - Gandhi M.K.
Navjivan Pub., A'bad
6. India of my dreams - Gandhi M.K.
Navjivan Pub., A'bad
7. Indian Economic Thought - Ganguli B.N.
Tata Mcgraw Hill Pub.
New Delhi
8. આર્થિક વિચારો કા ઇતિહાસ - હજેલા
એસ. ચાંદ એન્ડ કં., નવી દિલ્હી
9. આર્થિક વિચારોનો ઇતિહાસ - પંચાલ, ઠાકર, દવે, ઉપાધ્યાય વગેરે
સી. જમનાદાસની કં., અમદાવાદ
10. આર્થિક સિદ્ધાંતો કા ઇતિહાસ - વર્મા એને વર્મા
રાધા પબ્લીકેશન્સ, નવી દિલ્હી
11. આર્થિક વિચારોનો ઇતિહાસ - પંચાલ, દવે,
જ્યોતિ પ્રકાશન, અમદાવાદ
12. Poverty and Un-British Rule in India - Low Price Pub., Delhi
13. કૌટિલ્ય અર્થશાસ્ત્ર - ડૉ. પારધી
પાર્શ્વ પબ્લીકેશન, અમદાવાદ

TY BA ECONOMICS PAPER - XI ECONOMIC SYSTEM

1. Economic System : Meaning and Functions.
2. Relation between Economic Systems and Economic Principles.
3. Capitalism
 - 1) Characteristics
 - 2) Consumers Sovereignty
 - 3) Inequality of Income - Causes and Consequences
 - 4) Price - Mechanism
 - 5) Evaluation of Capitalism
4. Socialism
 - 1) Characteristics
 - 2) Types of Socialism
 - 3) Evaluation of Socialism
5. Mixed Economy
 - 1) Characteristics of Mixed Economy
 - 2) Success of the Mixed Economy and its Limitations
 - 3) Public Sector : Advantages - dis-advantages
 - 4) Private Sector : Advantages - dis-advantages
6. Co-operation
 - 1) Principles
 - 2) Role of Co-operation in a Developing Economy
7. Gandhian Economic System (in brief)

Reference Books

૧. આર્થિક પદ્ધતિઓ	-	બબાભાઈ એસ. પટેલ
સી. જમનાદાસની કંપની
૨. આર્થિક પદ્ધતિઓનો તુલનાત્મક અભ્યાસ	-	ચીમનભાઈ પટેલ
અખિલ હિંદ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૩. આર્થિક પદ્ધતિઓ	-	આર.કે. ગાંધી
યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
૪. તુલનાત્મક આર્થિક પ્રણાલિયો ભાગ-૧	-	ચતુર્વેદી
હિન્દી ગ્રંથ અકાદમી
લખનૌ, ઉત્તરપ્રદેશ

૫. તુલનાત્મક અર્થ પદ્ધતિ - રામચંદ્ર તિવારી
બિહાર હિન્દી ગ્રંથ અકાદમી
પટના
૬. આર્થિક પદ્ધતિઓનો તુલનાત્મક અભ્યાસ - પ્રો. એસ.બી. મહેતા
અખિલ હિંદ પ્રકાશન, અમદાવાદ
7. Comparative Economic System - W. N. Loucks
Harper India, Bombay
8. Economic Systems - Pillai S.
Himalaya Pub. House, Bombay

તૃતીય વર્ષ બીએ
પ્રશ્નપત્ર ૩ : અનુવાદ
૧૦૦ ગુણ - ૩ કલાક

- (૧) અનુવાદ : પ્રવૃત્તિ અને વિકાસ
- (અ) (૧) ગુજરાતીમાં અનુવાદ વિચાર
(૨) ગુજરાતીમાં અનુવાદ પ્રવૃત્તિનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ
(૩) અનુવાદ પ્રવૃત્તિનો ભારતીય ભાષા સાહિત્યના ઘડતર - વિકાસમાં ક્ષણો
(૪) અનુવાદનું સાંસ્કૃતિક આદાન-પ્રદાનમાં મહત્વ
(૫) અનુવાદ પ્રવૃત્તિ દ્વારા રાષ્ટ્રીય એકતા
(૬) અનુવાદ દ્વારા સાહિત્યપદાર્થનો સાક્ષાત્કાર
(૭) અનુવાદની શૈલી
(૮) અનુવાદની મર્યાદાઓ
- (બ) અનુવાદની સમસ્યાઓ
(૧) ભાષાગત (૨) અર્થગત (૩) ભાવગત (૪) સંસ્કારગત લલિતસાહિત્યના અનુવાદની સમસ્યાઓ અને તેનું નિરાકરણ લલિતેતર સાહિત્યના અનુવાદની સમસ્યાઓ અને તેનું નિરાકરણ
- (૨) અનુવાદ માટેના પારિભાષિક શબ્દો
- (અ) સાહિત્ય અને કળાઓ, પ્રાકૃતિક વિજ્ઞાનો, માનવવિજ્ઞાનો, યંત્રવિજ્ઞાન, વહીવટી ઈ.ના ક્ષેત્રના સવિશેષ પ્રયોજતા શબ્દો, શબ્દ પ્રયોગો, શબ્દસમૂહો, કહેવતો, રૂઢિપ્રયોગો, સંક્ષેપાક્ષરો ઈ.ના પસંદગી કરીને તેનો પ્રત્યક્ષ અનુવાદકાર્યમાં વિદ્યાર્થીઓને મહાવારો મળે એવી રીતની તાલીમ આપવી.
- (બ) ઉપરના શબ્દો માતૃભાષા ગુજરાતી, રાષ્ટ્રભાષા હિન્દી તથા સંપર્કભાષા અંગ્રેજીમાંથી પસંદ કરવા. દરેક શાસ્ત્રવાર મહત્વના એવા ઓછામાં ઓછા ૨૫ જેટલા શબ્દો પસંદ થાય તે જોવું. પારિભાષિક શબ્દોની સંખ્યા આશરે ૩૦૦ રાખવી તેમજ શબ્દપ્રયોગો ઈ. આશરે ૧૦૦ જેટલા પસંદ કરવા.

સંદર્ભસૂચિ

- (૧) અનુવાદની કળા (પરિચય પુસ્તિકા) : નગીનદાસ પારેખ
(૨) અનુવાદ વિજ્ઞાન : મોહનભાઈ શં. પટેલ
(૩) અનુવાદની સમસ્યા - એક સંગોષ્ઠિ : સંપા. મોહનભાઈ પટેલ
(૪) નવગ્રંથાવલિતારણ : સંપા. નરહરિ પરીખ

- (५) अनुवाद खंडिका : डॉ. सी.अेव. शास्त्री
विश्वमानव, विद्यापीठ, ग्रंथ, संस्कृति, परब, राज्यभाषा, अन्वय वगेरे सामयिकोमां प्रगट थयेवां
वभाषो जेवां.
- (६) अनुवाद विज्ञान : भोलानाथ तिवारी
- (७) काव्यानुवाद की समस्याएँ : भोलानाथ तिवारी और महेन्द्र चतुर्वेदी
- (८) कार्यालय अनुवाद की समस्याएँ
- (९) अनुवाद कला : डॉ. एन.ई. विश्वनाथ उद्दर
- (१०) अनुवाद - सिद्धांत और प्रयोग : जी. गोपीनाथन
- (११) अनुवाद - सिद्धांत और समस्याएँ : कैलाशचन्द्र भाटिया
- (१२) अनुवाद बोध : डॉ. गार्गी गुप्त
- (१३) Towards a Science of Translating : Eugene Naida
- (१४) On Translation : Ed. Reuben Brower
- (१५) Translation and Translations-Theory and practice : J.P. Postgate
- (१६) The Art of Translation : Theodor Savory
- (१७) Aspects of Translation : A.H. Smith
- (१८) Theory and Practice of Translation : Peter New Mark, 'University News' edt.
- (१९) Encyclopaedia Americana- Vol. 27 (1965)
- (२०) Encyclopaedia Britanica - Vol.
- (२१) त्रिभाषी वडीवटी शब्दकोश : भाषानियामक, गुजरात राज्य (१९८८)
- (२२) बृहद वडीवटी शब्दकोश : भाषानियामकनी कथेरी, गांधीनगर (१९८९)

અનુવાદના પ્રશ્નપત્ર અંગેનું માળખું
(અંગ્રેજી સાથેનો અભ્યાસક્રમ)

- (૧) યુનિવર્સિટી પરીક્ષાનું પ્રશ્નપત્ર ૧૦૦ ગુણનું અને ત્રણ કલાકની સમયમર્યાદાવાળું રહેશે.
- (૨) પ્રશ્નપત્રમાં કુલ છ પ્રશ્નો હશે અને તેમાં આંતરિક વિકલ્પ હશે.
- (૧) પ્રશ્ન-૧ : સૈદ્ધાંતિક વિચારણાનો પ્રશ્ન, વિકલ્પે બે ટૂંકી નોંધ અથવા ત્રણ ટૂંકા જવાબવાળા પ્રશ્નો
- (૨) પ્રશ્ન-૨ : (અ) પારિભાષિક શબ્દો-શબ્દપ્રયોગનો અનુવાદ ૨૦ શબ્દો આપવા તેમાંથી ૧૦ના ઉત્તર લખવાનું કહેવું
(બ) કહેવતો, રૂઢિપ્રયોગો, સંક્ષેપાક્ષરો, શબ્દોસમૂહો ઇ. ૧૦ આપવા અને તેમાંથી પાંચના ઉત્તર લખવાનું કહેવું.
(શબ્દો, શબ્દપ્રયોગો, ઇ. પ્રશ્નપત્રમાં અંગ્રેજી ભાષામાં આપવા અને તેના ગુજરાતી તેમજ હિંદી સમાનાર્થી વિદ્યાર્થી લખે એ અપેક્ષા છે.)
- (૩) પ્રશ્ન-૩ : અંગ્રેજીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ માટેનો પરિચ્છેદ વિકલ્પ સહિત આપવો.
- (૪) પ્રશ્ન-૪ : ગુજરાતીમાંથી અંગ્રેજીમાં અનુવાદ માટેનો પરિચ્છેદ વિકલ્પ સહિત આપવો.
- (૫) પ્રશ્ન-૫ : હિન્દીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ માટેનો પરિચ્છેદ વિકલ્પ સહિત આપવો.
- (૬) પ્રશ્ન-૬ : ગુજરાતીમાંથી હિન્દીમાં અનુવાદ માટેનો પરિચ્છેદ વિકલ્પ સહિત આપવો.

અનુવાદના પ્રશ્નપત્ર અંગેનું માળખું
(અંગ્રેજી સિવાયનો અભ્યાસક્રમ)

- (૧) યુનિવર્સિટી પરીક્ષાનું પ્રશ્નપત્ર ૧૦૦ ગુણનું અને ત્રણ કલાકની સમયમર્યાદાવાળું રહેશે.
- (૨) પ્રશ્નપત્રમાં કુલ છ પ્રશ્નો હશે અને તેમાં આંતરિક વિકલ્પ હશે.
- (૧) પ્રશ્ન-૧ : સૈદ્ધાંતિક વિચારાણાનો પ્રશ્ન, વિકલ્પે બે ટૂંકી નોંધ અથવા ત્રણ ટૂંકા જવાબવાળા પ્રશ્નો
- (૨) પ્રશ્ન-૨ : (અ) પારિભાષિક શબ્દો-શબ્દપ્રયોગોનો અનુવાદ, ૨૦ શબ્દો આપવા તેમાંથી ૧૦ના ઉત્તર લખવાનું કહેવું.
(બ) કહેવતો, રૂઢિપ્રયોગો, સંક્ષેપાક્ષરો, શબ્દોસમૂહો ઈ.
૧૦ આપવા અને તેમાંથી પાંચના ઉત્તર લખવાનું કહેવું.
(શબ્દો, શબ્દપ્રયોગો, ઈ. પ્રશ્નપત્રમાં ગુજરાતી ભાષામાં આપવા અને તેના હિંદી સમાનાર્થી વિદ્યાર્થી લખે એ અપેક્ષા છે)
- (૩) પ્રશ્ન-૩ : હિન્દીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ માટેનો પરિચ્છેદ વિકલ્પ સહિત આપવો.
- (૪) પ્રશ્ન-૪ : ગુજરાતીમાંથી હિન્દીમાં અનુવાદ માટેનો પરિચ્છેદ વિકલ્પ સહિત આપવો.
- (૫) પ્રશ્ન-૫ : ગુજરાતીમાંથી હિન્દીમાં અનુવાદ માટેનો પરિચ્છેદ વિકલ્પ સહિત આપવો.